

GIÁO DỤC KIẾN THỨC PHÁP LUẬT VIỆT NAM VỀ BẢO HIỂM TAI NẠN CHO SINH VIÊN THỰC TẬP

EDUCATION ON VIETNAMESE LEGAL KNOWLEDGE REGARDING ACCIDENT INSURANCE FOR INTERN STUDENTS

Nguyễn Thị Thanh Xuân*, Hà Thái Thủy Lê,
Nguyễn Thị Thanh Trúc***, Đinh Văn Trí***, Trần Văn Lý******

*** Bệnh viện Quốc tế Minh Anh**

**** Khoa sư phạm Khoa học tự nhiên – Trường Đại học Đồng Tháp**

***** Khoa Đại cương trường Cao đẳng Giao thông vận tải, Tp. Hồ Chí Minh**

****** Ngân hàng Sacombank – Phòng Giao dịch Thanh Bình, Đồng Tháp**

Received: 22/9/2025; Accepted: 09/10/2025; Published: 20/10/2025

Tóm tắt: Bài viết phân tích hệ thống pháp luật Việt Nam về bảo hiểm tai nạn đối với sinh viên trong quá trình thực tập. Phương pháp nghiên cứu được triển khai theo hướng so sánh - đối chiếu quy định pháp luật trong nước với kinh nghiệm quốc tế, đồng thời khảo sát thực tiễn thực hiện tại cơ sở đào tạo và doanh nghiệp tiếp nhận. Kết quả chỉ ra một số hạn chế: chưa có quy định bắt buộc mua bảo hiểm cho sinh viên thực tập; trách nhiệm các bên chưa thống nhất; quyền lợi bảo hiểm còn giới hạn; thủ tục phức tạp và tính tự nguyện chiếm ưu thế. Trên cơ sở đó, nghiên cứu kỳ vọng cung cấp thông tin cần thiết và góp phần đảm bảo quyền lợi chính đáng cho sinh viên và nâng cao hiệu quả thực thi pháp luật.

Từ khóa: bảo hiểm, bảo hiểm tai nạn, sinh viên thực tập, pháp luật Việt Nam, quyền lợi sinh viên

Abstract: This study analyzes the legal framework in Vietnam regarding accident insurance for students during internships. The research adopts a comparative approach by examining national regulations against international experiences, while also surveying practical implementation at educational institutions and host enterprises. Findings reveal several limitations: the absence of mandatory insurance requirements for all student interns, inconsistencies in defining the responsibilities of stakeholders, limited coverage of benefits, complex administrative procedures, and the predominance of voluntary participation. Based on these gaps, the study provides essential information and safeguard students' legitimate rights and improve the effectiveness of legal implementation in vocational education and internship practices.

Keyword: accident insurance, student internship, Vietnamese law, vocational education, student rights.

1. Mở đầu

Sự mở rộng quy mô đào tạo thực hành, thực tập của các cơ sở giáo dục nghề nghiệp và đại học kéo theo số lượng lớn sinh viên (SV) thực tập tại doanh nghiệp, đơn vị sản xuất - kinh doanh trên khắp cả nước. Trong môi trường lao động thực tế, rủi ro tai nạn đối với SV thực tập ngày càng gia tăng, hệ thống bảo vệ SV thực tập thông qua bảo hiểm tai nạn tại Việt Nam vẫn tồn tại nhiều bất cập: còn lỗ hổng pháp lý, thực hiện chủ yếu mang tính tự nguyện, thiếu nhất quán về trách nhiệm, trình tự - thủ tục rườm rà, quyền lợi hạn chế. Điều này đặt ra nhu cầu cấp bách phải phân tích toàn diện khung pháp lý Việt Nam, các mô hình thực tiễn điển hình để đề xuất kiến nghị hợp lý, tăng hiệu quả bảo vệ quyền lợi SV, đảm bảo công bằng xã hội, phù hợp xu hướng hội nhập.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Cơ sở lý luận về bảo hiểm tai nạn

2.1.1. Khái niệm, bản chất và vai trò đặc điểm của bảo hiểm tai nạn

Có nhiều định nghĩa khác nhau về Bảo hiểm tai nạn, có thể hiểu đó là một loại hình bảo hiểm hướng đến việc bảo vệ sức khỏe, tính mạng của người được bảo hiểm trước các rủi ro tổn hại xuất phát từ những tác động bất thường, ngoài ý muốn, gây thương tật

hoặc tử vong. Thông qua việc đóng phí, người tham gia chuyển giao rủi ro tài chính tiềm tàng do tai nạn cho doanh nghiệp bảo hiểm, đổi lại sẽ được chi trả các chi phí y tế, viện phí, trợ cấp nằm viện, hoặc bồi thường theo tỷ lệ thương tật nếu gặp rủi ro trong phạm vi hợp đồng.

Hình 1. Đặc điểm và nguyên tắc của Bảo hiểm tai nạn

Bảo hiểm tai nạn có đặc điểm, nguyên tắc như mô tả ở hình 1, đối với kinh tế, xã hội thì bảo hiểm có những vai trò rất quan trọng, bao gồm:

- Bảo đảm an sinh, ổn định tâm lý cho người được bảo hiểm và gia đình.
- Hỗ trợ tài chính kịp thời, góp phần duy trì việc học, phục hồi chức năng sau tai nạn cho SV.
- Thúc đẩy phòng ngừa, nâng cao ý thức an toàn lao động tại doanh nghiệp, trường học.

- Giúp doanh nghiệp nâng cao trách nhiệm xã hội, tạo sự an tâm cho lao động và người học trong giai đoạn thực tập.

2.1.2. Phân loại bảo hiểm tai nạn và các loại hình liên quan SV

Có nhiều cách phân loại bảo hiểm tai nạn khác nhau dựa trên những tiêu chí cụ thể, phổ biến là có 3 loại cơ bản như sau:

- Bảo hiểm tai nạn cá nhân.
- Bảo hiểm tai nạn lao động.
- Bảo hiểm tai nạn học sinh, SV.

Trong đó, bảo hiểm tai nạn cho SV thực tập là sự đan xen giữa bảo hiểm y tế, bảo hiểm học sinh, SV tự nguyện và bảo hiểm tai nạn lao động bắt buộc - tùy thuộc vào hình thức hợp đồng, môi trường và tính chất thực tập.

2.2. Pháp luật Việt Nam về bảo hiểm tai nạn cho SV thực tập

2.2.1. Khung pháp luật điều chỉnh chung

Một số văn bản pháp luật hiện hành điều chỉnh bảo hiểm liên quan SV thực tập có thể so sánh, đối chiếu thông tin như tóm tắt trong bảng 1, và bảng 2 cung cấp các thông tin liên quan về hợp đồng quyền lợi cũng như trách nhiệm của SV thực tập.

Bảng 1. Tóm tắt một số văn bản điều chỉnh liên quan đến SV thực tập

TT	Văn bản pháp luật	Nội dung chính	Liên quan đến bảo hiểm/ an toàn cho SV
1	Bộ luật Lao động 2019	Xác định quyền, nghĩa vụ, trách nhiệm của người lao động; quy định về hợp đồng học nghề, tập nghề, thực tập; trách nhiệm an toàn lao động và bồi thường tai nạn.	Có cơ sở pháp lý cho việc bảo vệ SV thực tập, nhất là khi ký hợp đồng thực tập hoặc xảy ra tai nạn lao động.
2	Luật An toàn, vệ sinh lao động 2015	Quy định chế độ bảo hiểm tai nạn lao động; bắt buộc đối với người lao động làm việc theo hợp đồng, dù có hoặc không hưởng lương.	Đề cập trực tiếp đến bảo hiểm tai nạn, nhưng phạm vi chủ yếu áp dụng cho người lao động có hợp đồng lao động chính thức.
3	Luật Bảo hiểm xã hội 2024 (sửa đổi)	Mở rộng đối tượng tham gia BHXH bắt buộc; quy định chế độ về tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp, chế độ ốm đau; xác định quyền, trách nhiệm của người sử dụng lao động.	Tạo cơ sở pháp lý mới để SV thực tập có thể được tham gia BHXH và hưởng quyền lợi bảo hiểm.
4	Nghị định, Thông tư (NĐ 44/2016/NĐ-CP, NĐ 88/2020/NĐ-CP, TT 28/2021/TT-BLĐTBXH)	Hướng dẫn cụ thể về chế độ tai nạn lao động, quy trình, trách nhiệm doanh nghiệp và cơ quan bảo hiểm.	Cung cấp khung pháp lý chi tiết để thực thi, nhưng chưa áp dụng bắt buộc với tất cả SV thực tập.

Bảng 2. Hợp đồng, trách nhiệm và quyền lợi bảo hiểm với sinh viên thực tập

Nội dung	Quy định/ Thực tiễn	Liên quan đến sinh viên thực tập
Hợp đồng thực tập	Pháp luật lao động hiện hành không bắt buộc doanh nghiệp phải ký hợp đồng thực tập với sinh viên. Chỉ khi ký hợp đồng lao động, hợp đồng học nghề hoặc hợp đồng có thù lao tương ứng thì mới phát sinh nghĩa vụ tham gia bảo hiểm xã hội bắt buộc (bao gồm bảo hiểm tai nạn).	Sinh viên chỉ được hưởng bảo hiểm bắt buộc nếu có hợp đồng chính thức hoặc hợp đồng có thù lao.
Trách nhiệm bảo hiểm tai nạn	- Nếu thực tập theo hợp đồng lao động ≥ 1 tháng và có lương: doanh nghiệp buộc phải đóng bảo hiểm y tế, bảo hiểm xã hội, bảo hiểm tai nạn lao động. - Nếu chỉ thực tập theo chương trình của nhà trường (không lương, không hợp đồng lao động): doanh nghiệp không bắt buộc phải tham gia bảo hiểm bắt buộc. Trường hoặc sinh viên phải tự mua bảo hiểm tự nguyện.	Cho thấy sự phân biệt rõ giữa thực tập có hợp đồng lao động và thực tập chỉ mang tính đào tạo học tập.
Phạm vi chi trả bảo hiểm (theo quy tắc công ty bảo hiểm)	- Thương tật thân thể, tử vong do tai nạn ngoài ý muốn trong thực tập, cứu người, cứu tài sản. - Chi trả theo bảng tỷ lệ thương tật/ tử vong. - Hỗ trợ viện phí, y tế, vận chuyển, trợ cấp nằm viện (≤ 15 ngày/lần, 100 ngày/năm), chi phí phục hồi chức năng. - Loại trừ: vi phạm pháp luật, rượu bia, ma túy, cố ý tự gây tai nạn.	Quyền lợi bảo hiểm có phạm vi rộng, nhưng kèm điều kiện và giới hạn chi trả cụ thể.

2.2.2. Quy tắc bảo hiểm tai nạn học sinh, SV và ứng dụng vào SV thực tập

Để bảo đảm quyền lợi của học sinh, SV thì cần chú ý vào các quy tắc bảo hiểm tai nạn mà nhiều doanh nghiệp bảo hiểm như Bảo Minh, Bảo Việt, PVI, ... đưa ra, trong đó có đối tượng mở rộng cho SV đại học, cao đẳng, trung cấp với các quyền lợi cụ thể, ví dụ như:

- Chi trả 100% số tiền bảo hiểm nếu tử vong do tai nạn;

- Chi trả tỷ lệ thương tật khi bị thương tật thân thể do tai nạn;

- Mức bảo hiểm linh hoạt theo nhu cầu, phí bình quân 0,15-0,28% số tiền bảo hiểm/lần/năm;

- Hỗ trợ nhóm hợp đồng trường học, thủ tục đơn giản khi mua theo nhóm;

- Hồ sơ yêu cầu chi trả cần giấy xác nhận bảo hiểm, xác nhận tai nạn, giấy tờ y tế, ...

- Giải quyết trong vòng 15 ngày khi nhận đủ hồ sơ hợp lệ;

- Loại trừ một số trường hợp như ngộ độc quá liều, bệnh nghề nghiệp, hành động cố ý.

Quy định hiện hành chưa có điểm bắt buộc cụ thể, còn thiếu sự liên thông, phân rõ trách nhiệm giữa nhà trường - doanh nghiệp - công ty bảo hiểm như tóm tắt trong bảng 3.

Bảng 3. Bảng tổng hợp các quy định pháp luật hiện hành và điểm hạn chế

Quy định pháp luật	Nội dung chính	Điểm hạn chế chủ yếu
Bộ luật Lao động 2019	Hợp đồng thực tập không bắt buộc, chỉ quy định học nghề, tập nghề, thử việc, ký hợp đồng mới phải bảo hiểm bắt buộc	Không quy định rõ ràng trách nhiệm bảo hiểm tai nạn cho mọi SV thực tập, đặc biệt khi không ký hợp đồng lao động

Luật An toàn vệ sinh lao động 2015	Bảo hiểm tai nạn bắt buộc với người lao động ký Hợp đồng lao động.	Không áp dụng cho SV thực tập không hợp đồng lao động hoặc thực tập không hưởng lương
Luật Bảo hiểm xã hội 2024	Mở rộng đối tượng, chế tài xử lý hành vi trốn đóng, tăng quyền lợi bảo hiểm	Quy định chế tài, trách nhiệm còn chung cho “người lao động”, chưa quy định chi tiết cho SV thực tập
Quy tắc bảo hiểm học sinh, SV (Bảo Minh, Bảo Việt...)	Đối tượng: học sinh, SV các trường, được mua tự nguyện/theo nhóm	Bảo hiểm không bắt buộc, thiếu ràng buộc với doanh nghiệp, quyền lợi chưa đồng nhất, thủ tục còn phức tạp
Nghị định, thông tư hướng dẫn	Quy định mức bồi thường, thủ tục hồ sơ, quy trình chi trả	Hồ sơ nhiều giấy tờ, quy trình nhiều bước, làm khó đối tượng trẻ, giải quyết chưa kịp

Thông tin ở bảng 3 cho thấy bảo hiểm tai nạn cho SV thực tập còn mang tính tự nguyện, trong đó trách nhiệm giữa nhà trường, doanh nghiệp, công ty bảo hiểm chưa rõ ràng, đối tượng hưởng quyền lợi hoặc bị loại trừ còn phụ thuộc loại hợp đồng và việc tổ chức thực tập mỗi nơi.

2.2.3. Vai trò của các công ty bảo hiểm trong triển khai bảo hiểm tai nạn SV thực tập

Các doanh nghiệp bảo hiểm như Bảo Việt, Bảo Minh, PVI, MIC, OPES... không chỉ đóng vai trò là đơn vị trung gian chuyển giao rủi ro mà còn: *Chủ động phối hợp với các trường học, doanh nghiệp thiết kế các sản phẩm bảo hiểm chuyên biệt: bảo hiểm học sinh, SV, bảo hiểm tai nạn con người 24/24, bảo hiểm thực tập sinh có phạm vi chi trả rộng (kể cả tai nạn ngoài giờ). Tiên phong triển khai các mô hình bán bảo hiểm trực tiếp qua ngân hàng, trường học, doanh nghiệp, tối ưu hóa quy trình tư vấn, thanh toán - số hóa hợp đồng, tiếp nhận và giải quyết bồi thường online, tăng tính minh bạch và hài lòng khách hàng. Thường xuyên tổ chức hội thảo, tuyên truyền về quyền lợi, nghĩa vụ bảo hiểm tai nạn, chuẩn hóa thủ tục, cập nhật bảng quyền lợi mới phù hợp với thực tiễn SV thực tập. Hỗ trợ trường học, doanh nghiệp kiểm soát rủi ro, chia sẻ dữ liệu về tần suất, nguyên nhân và hệ lụy các ca tai nạn của SV để qua đó phòng ngừa hiệu quả hơn.*

SV thực tập có thể chủ động chọn gói phù hợp với khả năng tài chính với mức phí từ 55.000 đồng/năm. SV có thể dựa vào các thông tin cung cấp của các công ty Bảo hiểm như tóm tắt trong bảng 4, xem xét quyền lợi, cập nhật quyền lợi và tăng cường quy định bắt buộc sẽ giúp SV thực tập được bảo vệ công bằng hơn khi chọn gói bảo hiểm phù hợp cho bản thân và công việc liên quan trong quá trình thực tập.

Bảng 4. Phân tích chi phí - quyền lợi bảo hiểm tai nạn SV thực tập

Gói bảo hiểm	Phí bảo hiểm bình quân	Quyền lợi tối đa 1 vụ tai nạn	Trợ cấp ngay năm viện cho 1 ngày	Điều kiện loại trừ (cơ bản)
--------------	------------------------	-------------------------------	----------------------------------	-----------------------------

Bảo hiểm học sinh, SV (do trường mua theo nhóm)	55.000-168.000 đồng/năm	20-100 triệu đồng (từ vong, thương tật vĩnh viễn)	0,1% số tiền bảo hiểm (tối đa 15-100 ngày/năm)	Vi phạm pháp luật, chất kích thích, tự ý điều trị, cố ý gây thương tích
Bảo hiểm thương mại mở rộng cho thực tập sinh ngành nguy hiểm	110.000-350.000 đồng/ kỳ thực tập	60-150 triệu đồng	0,3-0,5% số tiền bảo hiểm	Giống quy định chung, bổ sung loại trừ với các môn thể thao nguy hiểm, chấn thương ngoài phạm vi công việc
Bảo hiểm tự nguyện cá nhân (SV tự mua)	30.000-120.000 đồng/tháng	20-100 triệu đồng	Theo quy định từng gói	Như trên

3. Kết luận

Bảo hiểm tai nạn cho SV thực tập là công cụ pháp lý nhằm bảo đảm quyền lợi và an toàn cho người học, là yếu tố quan trọng để xây dựng môi trường thực tập chuyên nghiệp, công bằng và bền vững. SV ngày càng tham gia nhiều hoạt động trong thực tập, tiếp xúc trực tiếp với môi trường lao động tiềm ẩn rủi ro, việc hoàn thiện hệ thống pháp luật, mở rộng phạm vi bảo hiểm và nâng cao trách nhiệm của doanh nghiệp, nhà trường và cơ quan bảo hiểm đã trở thành yêu cầu cấp thiết. Áp dụng các giải pháp đồng bộ không chỉ góp phần bảo vệ SV trước rủi ro tai nạn, mà còn củng cố niềm tin xã hội vào chất lượng đào tạo nghề, tăng gắn kết giữa giáo dục và thị trường lao động, từ đó thúc đẩy phát triển nguồn nhân lực bền vững cho nền kinh tế.

Tài liệu tham khảo

1. Chính phủ. (2012). *Bộ luật Lao động số 10/2012/QH13*.
2. Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội. (2023). *Quy định về chế độ đối với người lao động bị tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp*. <https://www.molisa.gov.vn/baiviet/232986?>
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), *Hướng dẫn thực hiện công tác giáo dục pháp luật, giáo dục an ninh – quốc phòng và công tác SV năm học 2021–2022*, Hà Nội.
4. Nguyễn Thị Hồng Hải (2022), *Nâng cao nhận thức pháp luật về bảo hiểm tai nạn cho SV trong các cơ sở giáo dục nghề nghiệp*, Tạp chí Giáo dục và Xã hội, số 142, tr. 55–59.
5. Trần Văn Hòa (2020), *Thực trạng và giải pháp giáo dục pháp luật cho SV trong các trường đại học*, Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam, số 175, tr. 22–28.
6. Nguyễn Hữu Chí (2019), *Giáo dục pháp luật cho SV Việt Nam trong bối cảnh đổi mới giáo dục đại học*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
7. Phạm Thị Bích Ngọc (2021), *Pháp luật Việt Nam về bảo hiểm tai nạn lao động và những vấn đề đặt ra trong thực tiễn*, Tạp chí Nhà nước và Pháp luật, số 5 (389), tr. 37–43.